

Verslag Expeditie Djoemoe, 1-12 februari 2020

Lynn van der Cozijne/ Maaïke van der Schee/ Anouk Tijhuis/ Lotte Wiersma/ Gijs Bosboom/ Nils Fokke/ Daan Schepers/ Jochem Stek
coaches: Dennis Heinink/ Harriët ter Braak- van der Kolk

1-2-2020

Vanochtend om half 6 verzamelden we met z'n allen bij school met onze ouders en de andere personen die we mee namen om ons uit te zwaaien.

We dronken eerst nog een kopje thee/ koffie voordat we weg gingen. Meneer Dijkstra wilde nog kort iets vertellen en een stukje uit de Bijbel lezen om ons een behouden reis te wensen namens de directie. Om 5.45 uur vertrokken we naar Schiphol.

Eenmaal aangekomen op Schiphol maakten we eerst een groepsfoto en gingen we onze koffers wegen. Toen moesten we afscheid nemen van Familie en vrienden. Er werden meerdere traantjes weggepinkt. Toen de koffers ingecheckt werden verliep alles soepel, behalve bij Gijs, want die had een te zware koffer. Dus werd er één en ander overgepakt naar de handbagage.

Toen gingen we door naar de douane. Ondertussen konden we van bovenaf nog 1 keer zwaaien naar de mensen die ons uitzwaaiden. Voor Maaïke moesten nog even de toestemmingsformulieren uit de tas, maar toen kon iedereen door.

Op Schiphol hadden we nog even tijd om wat te eten en rond te kijken. De jongens zijn nog op de foto geweest met Kees van der Spek van het programma 'oplichters in het buitenland'.

Iets later dan gepland vlogen we op en hebben zo'n 9 uur in het vliegtuig gezeten. Tijdens de vlucht hebben Lotte, Maaïke en Gijs een oude mevrouw die naast ons zat, meerdere keren geholpen om naar het toilet te lopen.

Eénmaal geland voelden we meteen de warmte van Suriname en konden we wennen aan het werktempo.

Maar liefst 1 uur en 3 kwartier hebben we in de rij gestaan voor de douane. Daarna ontmoetten we Jos van Hove. Hij haalde ons op om ons naar zijn Bed & Breakfast 'Banabeki' te brengen. Daar was eerst iets te drinken met een chipje, vervolgens was er een maaltijd voor ons. De rest van de avond hebben we Thirty Seconds gespeeld. Rond half 11 plaatselijke tijd (02.30 uur in Nederland) gingen we naar bed.

02-02-2020

De wekker ging om kwart over 6 zodat we nog even konden douchen voordat we gingen ontbijten. Jos en Jeff hadden het ontbijt al klaargemaakt zodat we om 7.00 uur konden ontbijten, want Aniel zou er om 8.00 uur zijn. Na het ontbijt gingen Lotte en Anouk afwassen en de rest pakte de laatste dingen in de koffer, zodat iedereen op tijd klaar zou zijn.

Uiteraard hanteerde Aniel de Surinaamse tijd en kwam hij wat later. In de tussentijd heeft een aantal de omgeving van de B&B verkend.

Om half negen werd de bus van Aniel ingepakt met onze koffers en onszelf en namen we afscheid van Jos en Jeff, om te beginnen aan onze reis naar Atjoni.

Onderweg hebben we nog wat inkopen gedaan voor eigen gebruik bij een Chinese supermarkt . In zo'n zaak kun je alles kopen wat je maar wenst.

Halverwege de reis stopten we bij een bekende van Aniel die in Mango's handelt. Er zaten genoeg manja's aan de boom, maar helaas waren ze niet rijp. Er was te weinig regen gevallen. We konden niet proeven. De vrouw had wel net maiskolven gekookt waarvan we er allemaal één kregen . We konden hier ook even naar het toilet (huuske) en kijken hoe de mensen daar leefden. Later bleek ons eigen onderkomen reuze mee te vallen.

Harriët vertelde ons over de kokosnoten die op de grond lagen. Opeens gooide Gijs zijn zonnebril weg. Hij dacht dat er een beest op zat. Dat bleek een gekko te zijn die uit de boom was komen vallen. We keken nog even rond en gingen terug naar de bus om de reis te vervolgen.

Rond 12 uur kwamen we aan op Atjoni. Eerst gingen we nog wat eten. Daarna moesten we helpen bij het inpakken van de boot. De andere bus van Aniel was namelijk al gearriveerd met alle dozen, etenswaren, verf etc. We vormden een treintje zodat het sneller ging.

Onze boot vertrok om 14.00 uur met onze koffers, het drinken en onszelf. We zaten 2 aan 2. De zwaarste voorin om de buitenboordmotor niet te laag te laten hangen. De boot met alle materialen ging wat later, want onderweg waren Dennis en Harriët er achter gekomen dat Aniel de veldbedden niet meegenomen had. Er was al met Hellen en de EBGGS gebeld om ze alsnog op te halen en naar Atjoni te brengen, want we hadden ze echt nodig.

Na ruim 2,5 uur hebben we een tussenstop gemaakt in Botopasi, het dorp waar vorig jaar de expeditie uitgevoerd is. Het schoolhoofd wachtte ons op, en heeft het dorp en de school laten zien. Daar ontmoetten we ook de installateur van onze zonnepanelen. Hij bracht zijn vrije dag daar door, en ging met onze boot mee terug naar Djoemoe.

Na deze stop gingen we de boot weer in, en moesten we nog bijna 3 uur verder. Toen we aankwamen op Djoemoe was er eerst niemand van de school om ons te verwelkomen. Snel werd het schoolhoofd opgehaald. Zij kwam naar de steiger en

heette ons van harte welkom. In haar kielzog enkele leerkrachten. Ook waren er wat jongens die hielpen met onze koffers en andere bagage.

Aangekomen bij ons huisje bleek dat de boot met materialen er al was. De dozen etc stonden al opgestapeld op de veranda van ons huis. Hier waren we heel blij mee; we hoefden ze niet meer te sjouwen.

Debbie Boerleider, het schoolhoofd, wilden meteen met ons overleggen, dus we zaten in een kringetje in de 'woonkamer'. Hier hadden ze 10 stoelen neergezet en een klein tafeltje.

Nadat we een beetje kennis hadden gemaakt en één en ander overlegd, gingen we onze veldbedden in elkaar zetten en ons een beetje installeren. De kamers werden verdeeld; de meiden bij elkaar, Nils en Jochem op een kamer, Gijs en Daan op de andere. Overal de klamboes opgehangen en een plek voor de koffers gezocht. Dennis en Harriët sliepen in de woonkamer.

Op het toilet zagen we al snel dat doorspoelen geen optie was. Een met water gevulde emmer en een bakje waren de oplossing. Er kwam sws weinig water uit de kraan. In de keuken een paar druppeltjes, in de douche alleen uit de onderste kraan. Helaas hield dat met enkele dagen ook op: de regenwatertanks waren leeg!

Ook werd een beetje rondgekeken, naar de in aanbouw zijnde zonnepanelen etc. Daarna kwam het eten; rijst, kousenband en worstjes.

Ondertussen was het goed donker. Na het eten gingen Maaïke, Gijs, de installateur en Jochem even over het terrein lopen. Ze werden teruggefloten door Dennis.

Nadat alles voor de nacht geregeld was, gingen we gezellig wat praten op de veranda. Om half één lag iedereen in bed.

03-02-2020

We werden om 7 uur wakker. Gijs heeft een heerlijke nacht gehad, we konden er allenmaal van meegenieten. Dennis heeft zelfs een opname gemaakt.

Jochem en Nils zorgden voor een goede stemming. Zingend maakten ze iedereen wakker. Om 7.20 uur werden de broodjes gebracht door het schoolhoofd. Er stonden al kinderen rondom ons huisje terwijl wij aan het ontbijten waren. Daarna was het tijd om naar de school te gaan. De school begint om 8.00 uur. Alle kinderen stonden opgesteld in rijtjes. Jongens en meisjes apart en van groot naar klein.

Op maandag en vrijdag wordt begonnen met de morgenzegen. Ook de kleuters zijn daar dan bij. Er wordt gezongen, een Bijbeltekst gelezen en uitgelegd, en weer gezongen. Uiteraard begint de dag met het zingen van het volkslied en het hijsen van de Surinaamse vlag.

Tijdens deze bijeenkomst heeft Debbie ons geïntroduceerd bij de kinderen en juffen. We hebben onszelf voorgesteld, en verteld wat we kwamen doen.

Daarna hebben we in 2-tallen meegekeken in de klassen. In leerjaar 8 hebben we boeken uitgedeeld en de leerlingen de opdracht gegeven om deze voor vrijdag te lezen, zodat ze er die vrijdag over zouden kunnen vertellen.

In het laatste deel van de ochtend, na de tweede pauze, zijn er ballonfiguren gemaakt bij de kleuters.

Zo leuk, hoe blij ze kunnen zijn met zoiets eenvoudigs. De kinderen werden steeds lossler in de omgang. Het ene kindje hing aan je arm en de ander zat op je rug. Ook pakten ze telkens je hand vast.

Wat opviel was dat toen we bij leerjaar 3 ballonnen uit gingen delen deze kinderen veel drukker waren. De kleintjes wachtten heel rustig af, maar de wat groteren sprongen om je heen. Ook zij waren blij met de ballonfiguren.

Na schooltijd hebben we eerst warm gegeten, en zijn daarna de dozen met kleding uit gaan stallen.

Eén lokaal met meisjeskleding en één lokaal met de jongenskleding. Alles netjes op maat gesorteerd. Het schoolhoofd had 's morgens de leerlingen gezegd dat ze om 16.00 uur weer op school moesten zijn voor het uitzoeken van kleding.

Vrijwel alle kinderen waren er, alleen diegenen die met de schoolboot van verder kwamen ontbraken, hiervoor heeft hun leerkracht wat uitgezocht.

De uitgifte liep in eerste instantie heel ordelijk. Klas voor klas kwamen ze met hun juf binnen. Opvallend was dat de kleine kinderen overal blij mee waren, terwijl de oudere kinderen heel kritisch waren.

Uiteindelijk bleken ook de juffen wel wat te kunnen gebruiken, en kwam een volwassen man, lid van de ouderraad, die heel blij was met z'n kleding en 'nieuwe' schoenen.

Al met al hielden we een slipje en behaasje over. Dat hadden we niet verwacht, allemaal blije gezichtjes. Toch een mooie actie dus.

Daarna was iedereen moe en bezweet. De hoogste tijd om een duik in de rivier te nemen. Nils kreeg een bloedneus wat er toe leidde dat sommigen, Anouk, wel heel snel het water weer uit waren: er zaten toch piranha's ?!

's Avonds hebben we nog een beetje aan het water gezeten. Lynn, Maaïke en Gijs hebben nog een rondje gelopen. Om 9.15 uur kregen we ons eten. Gebakken aardappelen, kip, worst en gekookte eieren. Daarna is de avond afgesloten met het Kennismakingsspel.

Oh ja, meneer was Jochem kwijt, maar die was aan het wildplassen en werd in de spotlight gezet.

Rond 1.00 uur ging iedereen naar bed.

04-02-2020

Vandaag werden we rond 7 uur wakker. Ook nu is er weer volop gesnurkt, maar het is niet heel duidelijk door wie. Een wonder dat niet alle bomen op Djoemoe doorgezaagd zijn.

Tegen 8 uur gingen we richting school. De vlag werd gehesen en het volkslied gezongen. Daarna gingen de kinderen de klas in. We gingen met onze buddy's naar een lokaal. Mijn lokaal was klas 3. Eerst gingen ze nog 10 minuten liedjes zingen, daarna hadden ze een repetitie rekenen. Deze duurde een half uur. Na de repetitie gingen Maaïke en ik (Nils) de klas uit en liepen naar ons huisje. Hier gingen we overleggen over het schilderen.

De jongens zouden gaan schilderen en de meisjes gingen voorlezen en kleuren met de klassen. Eerst moeten de muren afgeborsteld worden en daarna met een sopje van St. Marc afgenomen. Toen dat klaar was, mochten wij schilderen.

Maar eerst moest de grote emmer witte verf mbv zwarte mengverf op kleur gemaakt worden. We schreven 2020 in de verf. Dat werd gedaan door Daan, Dennis en Gijs. Jochem en Nils gingen op zoek naar een tak die geschikt was om de verf te roeren.

Eenmaal de juiste grijs tint bereikt moesten we de emmer naar de school dragen.

We hadden 2 rollers en 2 kwasten. Gijs en Nils smeerden dikke klodders verf op de muur, die door Jochem en Daan uitgerold werden. Dit smeerde gigantisch, al snel zaten we ook zelf onder de verf.

We wilden een grapje uithalen met meneer De Boer. We schreven zijn naam op de muur en maakten hier een foto van. Thuis zouden we hem dan wijsmaken dat zijn naam op de muur van die school stond. Uiteraard hebben we hier later weer overheen geschilderd zodat een mooie egale muur ontstond.

Toen we klaar waren met de voor- en zijkant van de school, zijn we gaan pootjebaden om de verf van onze ledematen af te wassen.

Hierna eerst naar het huisje om te eten. Toen bleek dat ook de achterkant van de school nog moest. Dat wilden de meisjes graag doen. De jongens gingen de werkbankjes voor de kleuterklas en leerjaar 3 in elkaar zetten.

Op het moment dat alles klaar was, was het weer de hoogste tijd om te gaan zwemmen en wat balspelletjes in het water te doen.

We moesten om 17.45 uur klaar staan om samen met het schoolhoofd een bezoek aan de Granman te brengen. De dames kregen allemaal een pangi om. Hij woont 2 dorpen verderop. Een tocht deels door het bos, deels door het dorp.

De Granman is de beëdigd leider van de Samaraccanen. Hij bestuurt zo'n 25.000 mensen verdeeld over 62 dorpen.

Normaal gesproken spreek je niet rechtstreeks tegen hem, maar via een Basja. Nu konden we echter vrijuit spreken, omdat hij aangegeven had dat het een informeel gesprek was.

Wij stelden ons voor en vertelden welk profiel we op school volgen. Hij was erg enthousiast over ons project en blij dat de school door onze inspanningen over elektriciteit kon beschikken. Het gesprek ging verder over het gebied en hoe hij de toekomst daarvoor ziet.

We liepen terug, hebben daarna pannenkoeken gegeten en een vervolg op het Kennismakingsspel gedaan. Rond middernacht ging iedereen slapen.

05-02-2020

Om 7.00 uur gingen de wekkers. Er was echter nog niet veel beweging, laat staan actie.

Vandaag hebben we dan ook het vlag hijsen gemist. Na het ontbijt met warme broodjes van de bakker zijn er door de teamleden afspraken gemaakt om lessen te geven. In de kleuterklas zijn er weer ballonfiguren gemaakt door Lotte, Maaïke en Jochem. Na de pauze hebben Daan, Lynn, Maaïke, Anouk en Nils geassisteerd bij de gymles aan leerjaar 5 en 6, die door Lotte en Jochem opgezet was. De bedoeling was een 6-kamp, maar het werd ivm de tijd een 3-kamp. Morgen wordt de les afgerond. In dezelfde tijd geven Gijs en Harriët een Aardrijkskundeles aan leerjaar 8. Deze gaat over de verschillen tussen Nederland en Suriname. Ook die wordt morgen afgerond.

Dennis heeft de tijd goed gebruikt om met potlood de letters, cijfers en figuren op de muur aan te brengen.

Na de pauze van 11.15 uur zijn de teamleden begonnen met het inkleuren hiervan. De naam van de school, lokaalnummers, geometrische figuren, het alfabet en muzieknoten sieren de buitenmuren.

Iedereen heeft zich goed ingezet, met een prachtig resultaat.

De uren dat de anderen schilderden werden door Daan besteed aan het sorteren van de schoolmaterialen die we van Heutink gekregen hebben. Voor elke leerling is er een setje van pen, potlood, gum, puntenslijper, plakboek en één of meerder schriften. Daan heeft dit allemaal per klas klaargezet, zodat het snel uitgedeeld kan worden. Ook voor de leerkrachten is er een tafelpuntenslijper en zijn er setjes kleurpotloden en wasco. De jongste leerjaren hebben ook een hele grote doos met wasco gekregen voor klassikaal gebruik.

Bij de kleuters in de klas is het werkbankje en keukentje neergezet. 'Judeska' (de juf) maakte spontaan een dansje bij het zien van zoveel moois. In de klassen is weinig speelgoed.

Anouk en Maaïke hebben het andere keukentje verder in elkaar gezet. Die gaat samen met het andere werkbankje naar leerjaar 3.

Het schoolhoofd Debbie was erg enthousiast over het schilderwerk en wilde ook wel graag een kleurtje in haar kantoor. Enthousiast zijn Lotte en Maaïke hier mee aan de slag gegaan, nadat Nils 'een spinnetje' verjaagd had.

Rond 16.00 uur was iedereen weer heel vies van de verf en was het hoog tijd voor de dagelijkse douchebeurt in de rivier. Met wat drinken erbij werd het gezellig op en rond de steiger. Harriët deed eerst de was op z'n Surinaams, met een blokje blauwe zeep en spoelen in de rivier. Daarna lummelen met in eerste instantie 9 personen, en daarna tot bijna 19.00 uur met z'n zevenen.

Tegen 20.00 uur kwam ons eten. Een wat vage soep met kip en deegballetjes. Om het wat minder scherp te maken konden we het combineren met..... uiteraard rijst. Daarna is de verbrande rug van Lynn in de komkommer gezet. Vervolgens hebben we gezellig op de veranda koffie gedronken en één van de befaamde Persoonlijkheidsspelletjes gespeeld.

Tot in de late uurtjes werd er kritisch naar elkaar gekeken, werden denkwijzen en emoties gedeeld in de vertrouwde beslotenheid van de groep.

Een mooie en vermoeiende avond.

06-02-2020

Door de late avond van gisteren kwamen we deze ochtend moeilijk ons bed uit.

Om kwart voor 8 kwamen we eruit en om 8.00 uur stonden we 'fris en fruitig' bij het vlag hijsen. Daarna ontbijten, de gemaakte lesafspraken annuleren en ons klaarmaken voor de excursie.

Om 9.00 uur hebben we afgesproken met Gio en de 'conciërge' Romano. Gio gaat ons als gids begeleiden naar de Ananasberg. We wandelen naar het dichtstbijzijnde dorp en gaan achterin het dorp het bos in. Na een klein stukje komen we bij het begin van het oerwoud. Hier staat een offertafel met aan beide kanten een pad. Rechts voor de mannen, links voor de vrouwen. De poort die er overheen hoort te staan lag naast de weg.

Op deze plek kunnen de mensen offers brengen/ de boze geesten afweren, zodat ze veilig het bos in kunnen gaan, en terugkeren.

Hier begon Gio met zijn verhaal. Hij heeft alles uitgelegd over de plek, en al op wat planten gewezen. We hebben geproefd van een plant die mensen kunnen eten om extra kracht te krijgen, als ze erg veel honger krijgen. Het smaakt een beetje naar rabarber.

Harriët en Gijs gingen vanaf daar niet verder mee. De excursie zou te veel vragen van de fysieke gesteldheid van beiden. Heel jammer, maar achteraf een wijs besluit.

Onderweg gingen we eerst een heel stuk door het bos. Hier kregen we veel informatie over de dieren, planten/bomen en de manier waarop de Samaraccanen in dit gebied leven.

We hebben hoog in de bomen apen gezien. Helaas zo hoog dat we ze niet goed konden zien. Toen hij begon te vertellen over Bullet Ants (kogelmieren) vonden we dat heel interessant. Ze zijn giftig, als deze je prikken raak je op dat deel verlamd. Gio heeft dit zelf ooit uit nieuwsgierigheid geprobeerd.

We kwamen ook een ander soort mieren tegen, deze zijn te vergelijken met rode mieren. Daardoor moesten we even ervoor weg rennen.

Later hebben we ook nog een Ara gezien en vastgehouden.

Na twee en een half uur lopen kwamen we bij de Ananasberg. We gingen een steile weg omhoog, dit was best zwaar.

Eénmaal boven ging Gio Ananassen voor ons zoeken. Die groeien daar gewoon! Wij gingen alvast foto's maken van het geweldige uitzicht.

Ondertussen had Gio de Ananassen gesneden en hebben we allemaal 2 stukken gehad; het was heerlijk!

De wandeling terug naar ons huisje was gelukkig korter. Thuis hebben we gele bami met kip en een pittig sausje gegeten.

Na het eten gingen Nils en Jochem proberen te vissen. Als aas gebruikten ze kip en een fruitsoort. De vissen kwamen wel ruiken, maar beten niet. De rest ging eerst zwemmen, daarna gingen Maaïke, Lynn, Lotte en Anouk naar het dorp om wat rond te kijken en de kinderen ballonnen en bellenblazen te geven, en nam Daan even wat rust. Terug bij het huisje kwamen er heel veel kinderen die graag een ballon oid wilden. We konden bijna niet zo snel blazen, en ze kwamen steeds dichterbij. De kinderen stonden op de trap van de veranda (ze mochten er niet op komen!), hingen om/ klommen op de hekken en duwden elkaar aan de kant.

Uiteindelijk hebben we de ballonnen gewoon van de veranda afgegooid. De kinderen vlogen met z'n allen tegelijk op de ballon. Het was een grote chaos!

Het avondeten bestond vandaag uit rijst met een soort worst erin en uiteraard, kip.

Na het eten konden we niet afwassen, er kwam nu echt geen druppel meer uit de kraan. Jochem, Gijs en Nils moesten water halen. Ze kwamen ook langs de installateur van de zonnepanelen, die last van buikpijn bleek te hebben. Hier was volgens de heren wel een oplossing voor, en ze hebben hem een stoot medicijnen gegeven. Hij heeft dit op hun aanraden in een keer geslikt. De volgende dag bleek hij goed te hebben geslapen (wat een wonder), en was de buikpijn veel beter.

Omdat Gijs z'n onderbeen nog steeds wel dik is, hebben we de masseur uit het dorp laten komen. Deze man staat in de hele omgeving goed bekend als natuurgenezer. Toen hij kwam heeft hij onderzocht en met kokosolie gemasseerd. Hij gaf aan dat het vocht niet goed afgevoerd werd. Na behandeling was de voet dunner en beweeglijker. Hij gaf aan dat de plaatselijke bevolking zich bij een breuk niet altijd laat behandelen door een arts. De patiënt wordt in afzondering geplaatst, want het lichaam moet herstellen. De masseur/ natuurgenezer komt dan regelmatig langs en het bot geneest vanzelf.

Op zaterdag komt de masseur nog een keer voor behandeling.

Om kwart over 8 zijn we begonnen aan de Blauwe kaartjes. Hier staan steeds vragen/ stellingen op het kaartje waar je op moet reageren. Het schoolhoofd Debbie heeft ook nog een poosje meegedaan. Tijdens het spel zaten er 2 Gekko's op de muur/plafond en een vlinder. De Gekko's wilden de vlinder vangen. We hebben wel 10 minuten gekeken of dit lukte, maar helaas.

Om middernacht zocht iedereen het bed op. Het was een hele mooie dag.

07-02-2020

Op de laatste schooldag in Djoemoe werden we wakker om 7.15 uur. We gingen voor de laatste keer naar de algemene morgenzegen. Dit keer zonder vlag en volkslied, want het vlaggentouw had losgelaten. Het duurde dit keer niet lang, want later op de morgen zou de officiële ingebruikname van de zonnepanelen en ons afscheid gevierd worden.

Na de zegen hebben we de schoolspullen, gesponsord door Heutink, uitgedeeld in de klassen. Zowel de leerkrachten als de leerlingen reageerden erg dankbaar. Toen alles uitgedeeld was gingen we ontbijten met verse broodjes roerei en pasta.

Om 10.00 uur moesten we klaar staan voor het officiële deel. Dus allemaal de polo's weer aan. De vlaggenmast was weer gemaakt! De bedoeling was dat de Granman zou komen. We hebben nog een poosje gewacht. In de tussentijd zijn we gaan zingen in leerjaar 8. Daar kwam al snel 7 bij, en doordat een polonaise ingezet werd, de hele school. De langste woonboot ontstond op het grasveld. De juffen wisten niet zo goed raad met deze situatie; de kinderen vonden het geweldig.

Uiteindelijk waren er omstandigheden waardoor de Granman niet kon komen. Wel kwam een vrouwelijke kapitein. Dit is een soort burgemeester. We konden beginnen met het officiële deel.

Er werden mooie woorden gesproken, dankliederen gezongen en gedanst, door zowel de leerlingen als de leerkrachten. Er was een koortje van leerlingen gevormd. 3 juffen zongen een lied en er werd een speciale dans (twerken ?!) voor ons uitgevoerd door de kleindochter van de Granman in officiële feestkledij (één juf deed nog even mee). De kapitein heeft ons ook nog toegesproken.

Anouk heeft samen met het schoolhoofd en de adjunct de zonnepaneleninstallatie in gebruik genomen, door een lintje door te knippen.

Daarna nam elke leerkracht plaats tegenover één van ons om ons een Pangì aan te doen. De dames dragen dit als rok of jurk, net over de borsten. Mannen dragen dit schuin over het bovenlichaam, het heet dan een Kente en wordt op de rechterschouder geknoopt.

Alle kinderen hadden de dag ervoor te horen gekregen dat ze een beker mee moesten nemen. We hebben via de juffen stroop (ranja) aangeboden.

Al met al was deze bijeenkomst een hele happening, waarbij we dik een uur in de zon hebben gestaan.

Aansluitend is het laatste zelf meegenomen speelgoed uitgedeeld onder de kinderen, en was het alweer tijd voor de lunch. Er was rijst met ei en kip.

Voor 's middags staat het bezoek aan de tegenover ons huisje gelegen dam op het programma; de Tapawatra Sula.

Deze stroomversnelling lijkt meer op een waterval die over in hoogte verschillende rotsen stroomt. Hier mondt de Gran Rio uit in de Pikin Rio en begint de Surinamerivier. Het waterniveau in de Gran Rio ligt enkele meters hoger, vandaar deze dam.

Mensen die wonen in de 7 dorpen achter de dam, moeten al hun spullen over de dam dragen en overstappen in een andere korjaal. Jongens uit het nabijgelegen dorp hangen hier rond om zodoende een zakcentje te kunnen verdienen. Het is bijzonder om te zien hoe jongens (soms geheel naakt) van een jaar of 9 zware artikelen op hun hoofd, al klauterend, over de dam dragen.

Wij gingen zwemmen en wellnessen op de dam. Sommigen gingen lekker relaxen in een stroming, anderen verkenden de dam. Na enkele uren gingen we voorzien van schrammen en blauwe plekken weer terug. Even iets drinken en eten voordat we op excursie gingen in de avond. Dat laatste was wel de bedoeling, maar was nog niet klaar, dus dat kwam wel na die tijd.

Voor die avond staat het Kaaiman (Waterkip) spotten op het programma. Om half 9 moeten we klaar staan bij de steiger. Toen iedereen eindelijk in de boot zat, begon de lachwekkende avond. Elke keer als de bootsman de motor uitdeed, liep de boot langzaam vol met water. Diegenen in het midden van de boot werden mooi nat. Helaas hebben we geen Kaaiman gezien. Het blijkt dat er in dit gebied erg veel op gejaagd wordt, waardoor ze zich steeds minder laten zien.

Gio stelde toen voor om maar even spinnetjes te gaan spotten op zijn 'resort'. Nadat iedereen naar het toilet was geweest leidde hij ons naar een boom, ging daarvoor staan en zei "Wie goed kijkt ziet achter mij een spin".....

En jawel, daar zat op de stam een gigantische Tarantula van ruim 10 cm doorsnee. Hij liet ons ook het nest zien. Iedereen was op z'n hoede voor nog meer spinnen, maar die zagen we niet. De volgende dag bleek op de foto dat er nog wel degelijk één meer op de stam zat..

Terug in het huisje stond ons eten klaar en hebben we het spel 'Pubercoachkaarten' gespeeld. Langzaam haakten mensen af. De laatste lichten gingen om 1.30 uur uit.

Een hele geslaagde 7e dag van deze geweldige expeditie.

08-02-2020

Dennis, Harriët en Gijs hadden de wekker op 7.15 uur, want de masseur komt om 7.30 uur Surinaamse tijd. Om 7.50 was hij er, dus dat viel mee. Hij was erg tevreden over het behaalde resultaat en heeft met zijn eigen kruidenmengsel uit een spiritusfles opnieuw behandeld. Beide behandelingen hebben samen 40 SRD gekost, ca €4,40

De rest werd wakker rond 8.45 uur. Eerst lekker ontbijten en daarna de afrondende werkzaamheden aan het schilderwerk.

Om 10.00 uur was iedereen aan het werk. De dames schilderden de figuren in en de heren waren aan het werk in het kantoor van mw. Boerleider. Rond half 1 was het schilderwerk klaar en waste iedereen zich af in de rivier. We aten satérijst met kip.

Om 14.00 uur moesten we weer klaar staan bij de steiger. Dit maal gingen we naar de Gran Dam, een grote stroomversnelling in de Gran Rio, met een flink hoogteverschil. Een aantal juffen, veelal bang voor de sula's, ging ook mee. Nadat we een stuk door het tegenoverliggende dorp moesten lopen om over te stappen in een andere korjaal, kon de reis beginnen. De rivier is achter de Tapawatra dam aanzienlijk ruiger. We passeren meerder sula's waarbij het water in de boot slaat, bij 1 moeten we uitstappen en een stuk over rotsen/ door het water om vervolgens weer per boot verder te kunnen. Aangekomen bij de Gran Dam zien we een redelijk hoge waterval/ stroomversnelling.

We werden bij de rotsen afgezet. Hier werd ons uitgelegd wat de bedoeling was. Vanaf een bepaald punt konden we met zwemvest aan in de stroomversnelling springen, ons een stuk mee laten voeren en terug zwemmen. In eerste instantie leek het eng, maar het was geweldig om te doen.

Rond 17.00 uur waren we terug bij het dorp aan de overkant. Hier is een Chinees 'winkelcentrum'. We hebben nog wat inkopen gedaan voor de afsluitende avond. Daarna terug naar ons huisje.

Later op de avond waren we door de school uitgenodigd voor een BBQ. De leerkrachten waren, met hun kinderen, aanwezig. Er was van alles te eten, is gezellig gekletst en opnieuw veel gezongen.

Daarna hebben we als team nog even bij elkaar gezeten. Harriët was er het grootste deel van deze avond niet bij, ze voelde zich niet lekker, maar werd wel weer gewekt door het gezang.

En nu morgen naar Paramaribo. Woehoe!

09-02-2020

Zondag was de laatste dag op Djoemoe.

De dag begon met de spullen in de koffer pakken, omdat we om 9 uur/half 10 zouden vertrekken.

We hadden broodjes besteld, maar doordat die bakker nergens te vinden was en in het anderen dorp er ook geen bakkers meer waren, gingen de juffen, die al de hele week voor ons hadden gekookt, nog snel even een soort van oliebolletjes/pannenkoeken maken voor op de boot.

Toen het eten klaar was gingen we naar de boot om de bagage in te laden. Toen we dat hadden gedaan en we weg gingen, stonden alle juffen ons op te wachten om afscheid te nemen en ons uit te zwaaien.

Ze sloten af met het liedje die inmiddels iedereen in zijn hoofd heeft "Ga je mee".

We gingen onderweg en al snel merkten we dat het veel sneller ging als de heenweg, doordat we nu met de stroom meegingen. Het was een stuk minder warm als op de heenweg, maar hoe later het werd hoe harder de zon ging branden.

Het laatste stukje naar Abenaston is bijna iedereen wel iets verbrand.

Onze tussenstop was dus ook in Abenaston daar ontmoetten we Reintje. We hadden al veel verhalen gehoord dat het een gezellige, maar toch ook wel een beetje een vreemde verschijning was.

We hebben daar de tussenstop gemaakt om te kijken wat het expeditie team daar 2 en 3 jaar geleden hebben gedaan. We zijn alles langs gegaan en even gekeken en gingen daarna de laatste twintig minuten met de boot weer terug naar Atjoni. Daar stond Aniel ons al op te wachten, en gingen we de koffers in de bus laden.

Daarna was er nog een reis van 3 uur te gaan naar Paramaribo. We gingen eerst nog naar de Afobakkadam. De grote stuwdam in de Surinamerivier. Om het enorme stuwmeer, ter grootte van de provincie Utrecht te zien moet je eerst een stalen brug over de rivier over. Dit bijzondere bouwwerk wordt niet door iedereen gewaardeerd.

Eerst was het gezellig met harde muziek en zong iedereen, maar langzaam werd toch iedereen een beetje moe.

Na een lange reis kwamen we in het hotel. We hadden daar WiFi dus heeft iedereen daar zijn familie opgebeld en z'n social media er weer bij gepakt. Toen we wilden inchecken bleek dat het hotel een fout had gemaakt; ze hadden een andere datum voor ons ingepland terwijl de vrouw van Aniel, Hellen, er al 3 keer naar toe was geweest om te kijken of het hotel mooi was, en alles goed was geregeld.

Na lang overleggen kwamen we terecht bij het Greenheart Hotel waar we naar de kamers gingen, en ons allemaal even gingen douchen.

Nadat ook de koffer uitgepakt was en we geïnstalleerd waren, gingen we uit eten bij Mighty Rex, een restaurant dat dicht bij ons in de buurt was.

Na alle rijst en kip smaakte dat iedereen prima!

Na een gezellige avond was iedereen wel moe na de lange reis, en ging iedereen om ongeveer half 1 naar bed.

10-02-2020

Maandag de eerste volle dag Paramaribo

8:00 hebben we heerlijk ontbeten op de veranda achter het hotel.

8:55 zijn we naar De Nationale Assemblee van Suriname gegaan.

We kwamen aan in korte broek en een aantal hadden slippers aan. Dit was niet toegestaan, dat was niet doorgegeven en daardoor mochten we nog op en neer naar het hotel om ons om te kleden.

Om 9:55 kon de rondleiding beginnen. In de gang hebben we te horen gekregen hoe de verkiezing verlopen en foto's gezien van de voorgaande voorzitters van DNA.

Gekeken bij de bieb daar hadden ze nog een klein deel van de wetgeving van 100 jaar oud. De rest was verbrand bij de brand van de oude DNA. Omdat Suriname toen nog een kolonie was, had Nederland nog een exemplaar. Vandaar dat de wetgeving wel in stand is gebleven.

Het leeshuis was openbaar en toegankelijk voor studie en universiteiten. De boeken en wetten mochten niet geleend worden.

Een medewerker vertelde over de papieren van de aanvraag en doorvoer voor wetgeving.

Vervolgens naar de raadszaal geweest en daar op de zetels gezeten en uitleg gekregen over het beleid, de microfoon, waar de stoel van de Voorzitter, de Griffier, de President, de Vice-president en de spreekbank was. Ook hebben we een film gezien over het tot standkomen van wetten en besluiten.

Het balkon boven is net als in Nederland open voor publiek.

Aan het eind hebben we afgesloten met een ons aangeboden loempia en een glas frisdrank, genaamd gemberbier.

Via 'Het Waterkantje' zijn we naar Fort Zeelandia gegaan. Daar hebben we het nog even over het proces van Bouterse tav de Decembermoorden gehad, en hebben we bij het bekende I ♥ SU een foto gemaakt.

Daarna hebben we De Grote Markt bezocht, waar we een aantal vruchten geproefd hebben, waaronder: Awara's, Sweeti Boonti, Manja (mango's)

Na de inkoop van de souvenir-tjes bij de Readytex zijn we naar het hoofdkantoor van de Evangelische Broeder Gemeenschap Scholen geweest.

We hebben een goed gesprek gehad met de directrice mw. Demon en het hoofd facilitair mw. Deugdzaam, en verteld over het voortraject en de uitvoering in Djoemoe. De EBGGS had gezorgd voor een hapje en een drankje.

Als dank hebben we een ingegraveerde sleutelhanger gekregen en Harriët en Dennis een pak koffie van een plantage bij de Commewijne.

Aansluitend heeft Aniel ons naar ons hotel gereden, ondertussen belde Hellen dat het opgelost was, en dat Zin de extra kosten van het hotel waar we zitten zou betalen.

Overdag zagen we een aantal goed geklede dames. Waarna een van de teamleden de opmerking maakte; 'Strak in het vel zullen ze hier ook wel medicijnen voor hebben'.

Bij het hotel aangekomen hebben Harriët en Dennis ingecheckt voor de terugvlucht.

De teamleden namen nog contact op met thuis aangezien het in Nederland ongeveer 20:30 was.

Om 19:30 uur namen we de taxi naar het restaurant Zus & Zo. Het was eerst alleen een auto daarna kwam een Surinaamse lookalike van Django Wagner met zijn auto. Hij was heel vrolijk en rook heel lekker. Gelukkig had Jochem zeeën van ruimte om te zitten

Bij Zus & Zo hebben we lekker gegeten, alleen vond één van ons een regel van de kaart een beetje vreemd 'we laden onze service niet op'

We down't charge for service.

Rond 22:00 zijn we naar 't Vat gegaan.

Daar hebben we gezellig gezeten en het spel 'Wie ben ik', met schilders tape op het voorhoofd geplakt gespeeld.

Bij het verlaten en aan de rand van het terras hebben we een aanrijding gezien; de auto die geparkeerd stond werd geraakt, de band liep leeg en de spiegel hing er los aan.

11/12-02-2020

Vanmorgen wat langer kunnen slapen. Het ontbijt was gepland om half 9. Het is goed dat het de laatste dag is, aan de koppies is te zien dat het goed is geweest.

Helaas heeft het de hele nacht geregend en druppelt het nog wat na. Om half 10 is het zowaar droog en vertrekken we richting Leonsberg om dolfijntjes te spotten. Al vrij snel lieten de maximaal 1,5 m grote rivierdolfijnen zich zien.

We laten ons tussentijds afzetten op Fort Nieuw Amsterdam, en bezoeken kort het Openluchtmuseum ter plaatse.

Dit geeft een goede kijk op de Surinaamse en deels Nederlandse geschiedenis. Ook zien we hier hoe de verschillende groepen bewoners in Suriname terecht gekomen zijn.

Nils keek nog even door het luikje van een gevangenis en schrok zich rot..... er zat nog een gevangene.

Daarna met de boot terug, waar we bij aankomst een echte tropische bui op ons dak kregen. Onderweg even een hamburgertje gegeten, om daarna nog een paar uurtjes van het hotel/ zwembad te genieten. Helaas begon de regen opnieuw en kwam van het zwemmen/ zonnen niets meer terecht.

Om half 3 moest iedereen met de koffer klaar staan. Dat is gelukt, en we konden vertrekken richting luchthaven.

Onderweg langs de pizzeria waar we de bestelde pizza's op gingen halen. Er was medium besteld, maar dit was voor iedereen veel te veel.

Nog even bij Aniel langs huis gereden om de oorbel van Anouk te zoeken in de andere bus. Ook die is gevonden, dus na het afscheid van Hellen konden we door.

Onderweg was het een gezellige boel. Er werd gezongen, ondertussen nog een beetje weemoedig uit het raam gekeken, en veel gekletst. Men was er echt klaar voor om naar huis te gaan.

Aangekomen bij het vliegveld stond er een enorme rij. Daar zijn we snel bij aangesloten, totdat er iemand langs kwam die checkte of iedereen voor de TUI vlucht was. Wij zeiden, nee KLM, en mochten toen direct door om de koffers af te leveren en door de douane te gaan.

Eénmaal in de wachthal hebben we een plekje gezocht. Eerst dachten we stoelen met oplaadmogelijkheid te hebben, maar dat was niet zo dus een andere plek gezocht. De meesten gingen toen wat rondkijken, evt. nog iets kopen. Een mevrouw kwam het paspoort van Nils afleveren, dat hij had laten liggen. We hebben hem later nog wel even laten zweten... wat heeft hij lopen zoeken.

Bij het boarden hebben we even gewacht en als één van de laatsten onze plekken opgezocht. We zaten prima, al zat er wel een vreemde gast aan de andere kant van het gangpad. Na het drinken en later de maaltijd zijn de meesten gaan slapen. Alleen Jochem heeft niet geslapen.

Eerder dan verwacht (ca 6.00 uur) gingen de lichten weer aan, en werd het ontbijt uitgeserveerd. Direct daarna werd de landing naar Schiphol ingezet. Wat wij niet konden weten is dat we vlak voor de landing zo ongeveer naast de bus met ouders vlogen.

Om 7.50 werd vlucht KL714 aan de grond gezet.

Na uitgestapt te zijn werden we aan het eind van de slurf opgewacht door douane met hond, en moesten we eerst weer door de douane om Nederland in te mogen.

Daarna door naar de bagagehal. Gijs had het met Dennis op een akkoordje gegooid om de Kente om te doen. Toen hadden we bedacht, dan allemaal maar.

Nog even een fotootje en op naar ons welkomstcomité.

Het was een geweldig ontvangst. Een boog van ballonnen in de Surinaamse kleuren stond over de uitgang, een mooi spandoek ernaast en allemaal blijde ouders die hun kinderen weer in de armen konden sluiten.

Na nog een fotosessie in de aankomsthal zijn we naar de bus gegaan. Op de terugweg zijn de eerste ervaringen gedeeld. Ieder teamlid heeft z'n zegje kunnen doen, en ook Dennis en Harriët hebben een eerste impressie van de expeditie gegeven.

Namens de ouders heeft Martin Stek ons allemaal nog toegesproken en de coaches nogmaals bedankt.

We kunnen terugkijken op een hele succesvolle expeditie, waar alle doelen gehaald zijn. En dat met een mooie groep mensen die zich allemaal op hun eigen manier van de beste kant hebben laten zien, en zich deze ervaring hun hele leven zullen herinneren.

Expeditie Noordik, team Suriname 2020 Djoemoe Geslaagd!